

слідком нових технологій...» (McLuhan & Fiore, 1968, pp. 136, 6). Це все узагальнене в питанні нашого дослідження: «Чому ми маємо такий Світ Людини, який є кризовим та симуляційним, де споживання (на знаковому рівні) стає головною формою людського самоствердження?». Наостанок: «Яким чином ми тут опинилися?».

Бібліографія

Baudrillard, J. (1996). *The system of objects* (J. Benedict, Trans.). Verso.

Бодріяр, Ж. (2004). *Симулякри і симуляція*. (В Ховхун, Пер.). Основи.

Baudrillard, J. (1998). *The consumer society: Myths and structures* (C. Turner, Trans.). SAGE.

McLuhan, M. & Fiore, Q. (1968). *War and peace in the global village* (J. Agel, Producer). Bantam.

Сватко, Ю. І. (2012). Методологічні засади європейського філософування в аспекті софійного синтезу. *Магістеріум*, 47, 3–27.

Сватко, Ю. І. (2016). Фрагментарій «великої гри» для XXI століття. Вступ. *Наукові записки НаУКМА: Філософія та релігієзнавство*, 180, 22-29.

Сватко, Ю. І. (2013). «Кінець прекрасної епохи», або Час зміни «картинки»? *Наукові записки НаУКМА: Філософія та релігієзнавство*, 141, 3–12.

Філософія: елітарність та егалітарність

Юрій Ходанич

Ужгородський національний університет

З набутого мною протягом останніх років досвіду стають помітними два ключові фактори: а) фактор сприйняття філософії як чогось «незрозумілого», «складного»; б) фактор сприйняття її як чогось «зайвого», чогось для «обраних» як окремої когорти людей, схильних до міркування, пошуку істини тощо. В обох зазначених факторах можна простежити дещо спільне — знеохоту до заняття філософією, коренем якої є нерозуміння чи поверхнєве сприйняття. Описаний «стан справ» схиляє до необхідності обґрунтувати та розділити філософію як сферу елітарну та філософію як сферу егалітарну, однак, при цьому, що найважливіше — з'ясувати точки, де ці сфери, здавалося б, віддалені одна від одної, все таки перетинаються (Завійська, 2010). Останнє завдання матиме значення не тільки з погляду підкреслення цінності філософії як такої, але й збереження її цілісності, незважаючи на можливість поділу на сфери реалізації.

Філософія як сфера елітарна становить справу мислення, яка триває з покоління в покоління, долаючи межі епох, культур, ментальностей, релігій тощо. Це велике поєднання ідей, концепцій, підходів різного характеру, найважливішим атрибутом яких є виведення їх на професійному рівні, тобто людьми, для яких справа мислення є спробою найперше теоретично осмислити та досягнути реальність і себе в цій реальності. Філософія на рівні елітарному є намаганням знаходження істини передусім як теоретичного конструкту, істини глобального масштабу («для всіх»), намаганням генералізації досвіду людства, в тому числі, крізь призму власного досвіду. В цьому контексті філософія, як показує історія ідей, є справді справою «небагатьох» — однак не оскільки вона не може стати справою «багатьох», а завдяки тому, що інтерес до справи мислення на професійній основі, як виявляється, не привабливий чи не значущий для «багатьох» (Ортега-і-Гассет, 1965). У результаті, ідеї стають рушієм прогресу людства, проте лише завдяки тому, що продукуються та структуруються «небагатьма».

Філософія як сфера егалітарна демонструє свою власну цінність попри існування в людини бажання чи здатності долучитися до філософування. Безвідносно, отже, до усвідомлення долученості до філософії як любові до мудрості, людина, «необхідно» застосовуючи власні базові мисленнєві засоби та механізми, своїм власним досвідом і своєю власною практикою життя творить певні філософські сенси хоча б для себе самої. Тому філософія на рівні егалітарному становить пошук істини-для-мене, мудрості практичного, повсякденного характеру, формування персонального світогляду, пошук цінностей та орієнтирів власного існування. Загалом, егалітарний зріз філософії постає філософією як практикою життя та повсякденної діяльності, прийняття рішень, пошуку причинових зв'язків, власних моделей поведінки в світі.

Фактором інтеграції та водночас позначення цінності філософії на двох її рівнях (елітарному та егалітарному) є античне пояснення філософії як любові до мудрості. Так чи інакше, філософ-професіонал чи людина, яка на повсякденному та більш практичному рівні застосовує елементи філософування, прагнуть мудрості та шукають істину, що завжди є процесом творчим, процесом, який передбачає потребу постійної чи частотої рефлексії та саморефлексії. Та, оскільки цей процес тривалий, егалітарний рівень філософії здатний перерости в елітарний, здійснивши стрибок до нібито «неможливого», тим самим зміцнивши та розширивши філософію як справу мислення людства.

Бібліографія

- Завійська, М. (2010). Філософія: елітарність чи масовість? *Magisterium*, (39), 94-95.
- Ортега-і-Гассет, Х. (1965). *Бунт мас*. Видавництво Організації Чотирьох Свобід України.